

**14. základní škola Plzeň, Zábělská 25,
příspěvková organizace**

Strategický plán péče o nadané žáky

Anotace

V oblasti individuální podpory každého žáka poskytujeme naplňování vzdělávacích potřeb žáků nadaných a mimořádně nadaných, a to jednak těch, které diagnostikujeme ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou, ale také těch, které na základě pedagogické diagnostiky určí vyučující jednotlivých předmětů.

Žáky rozvíjíme víceúrovňovými vzdělávacími aktivitami s přesahem pro nadané a tím systematicky podporujeme potenciál každého žáka. Nabízíme také tvůrčí mimoškolní činnost. Umožňujeme a podporujeme individuální zapojení žáků do soutěží a projektů.

Vize a cíle

Naší vizí je vytvořit prostředí, ve kterém bude každý žák motivován k maximálnímu rozvoji svého potenciálu.

Cíle strategie:

- systematicky identifikovat nadané a mimořádně nadané žáky,
- poskytnout jim vhodné podmínky k rozvoji,
- podpořit jejich kreativitu, kritické myšlení a schopnost spolupráce,
- předcházet podvýkonu a školní neúspěšnosti,
- nabídnout širokou škálu vzdělávacích i mimoškolních aktivit,
- zapojit rodiče a odborné instituce do spolupráce.

Nadaný žák

Nadání se může projevovat v celkově nadprůměrných kognitivních schopnostech žáka, kdy žák dosahuje vynikajících výsledků ve většině nebo ve více oblastech vzdělávání, velmi často se však jedná i o specifický typ nadání. Takové nadání se pak projevuje jako zvýšený zájem, výkonnost a tvořivost žáka nebo jako prokazování nadprůměrných manuálních dovedností v určité oblasti.

Odborná literatura nabízí mnoho definic nadaného žáka. Podle některých z nich se za nadaného žáka považuje **žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.**

Nadání se může projevovat i negativním přístupem žáků ke školnímu prostředí a k povinnostem, které mají plnit. U podvýkonu a neprospívání nadaných žáků hrají velkou roli otázky sociální a emocionální adaptace nadaných dětí.

Typické chování, které může u dítěte indikovat nadání

- učí se snadno a rychle;
- najde několik druhů řešení předloženého problému;
- věnuje se koníčku nebo tématu zájmu intenzivně a dlouho;
- rychle absorbuje velké množství informací a také si je rychle vybavuje;

- klade mnoho otázek a očekává odpovědi;
- vykazuje bohatou fantazii;
- počítá těžší matematické příklady z hlavy;
- je náruživý čtenář;
- touží vědět, jak věci fungují;
- je velmi zvědavý, má přehled a je iniciativní;
- má bohatou slovní zásobu a efektivně ji používá;
- čte od raného věku;
- má smysl pro humor.

Některé děti vykazují známky nadání už v raném věku. Nicméně, nadání není konstantní a rozvíjí se v čase, úroveň dovedností pozorovatelných u jednotlivých dětí se může lišit. Zatímco charakteristické rysy nadání se objevují v každém věku, některé prvky jsou zjevné jen v určitém období vývoje dítěte. Tento přehled není taxativní a konečný.

Legislativní vymezení

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků a studentů je definováno školským zákonem a s ním souvisejícími vyhláškou (Zákon č. 561/2004 Sb., Vyhl. č. 27/2016 Sb.).

Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků na 14. ZŠ v Plzni

Prvním krokem pro identifikaci nadaného či mimořádně nadaného žáka je pedagogická diagnostika vyučujících. Tato diagnostika je pro celou naši práci nosným pilířem. Ve spolupráci s Pedagogicko - psychologickou poradnou pak případně dochází k vlastní diagnostice žáků.

Ve spolupráci s PPP zajišťujeme:

- diagnostiku nadaných a mimořádně nadaných žáků;
- nastavení takových podmínek vzdělávání, aby bylo konkrétní nadání žáka rozvíjeno – tvorba individuálních vzdělávacích plánů;
- vyhodnocování nastavených podmínek vzdělávání pro konkrétního žáka.

Koncepce péče o nadané žáky

- **Identifikace nadaných žáků ve škole** – úkolem učitele je vytipovat dítě, které disponuje potenciálem v určité konkrétní oblasti. Nadané dítě má často bohatou slovní zásobu, rádo čte (řada z nich umí číst už od ranně předškolního věku), má touhu vědět, jak věci fungují, má řadu zájmů nebo jen několik základních, které je schopno do hloubky zpracovávat, je schopné spojovat zdánlivě nesouvisející věci do smysluplného celku, je rádo s dospělými lidmi nebo staršími kamarády, je velice dychtivý po získávání nových informací, má výbornou schopnost koncentrace pozornosti na dané podněty jejich zájmu.
- **Diagnostika nadání dítěte v Pedagogicko – psychologické poradně**, ev. spolupráce s Mensa ČR

- **Podpora nadaného dítěte ve škole podle Doporučení z Pedagogicko – psychologické poradny – IVP/ZPO pro nadaného žáka**

Ne všichni žáci, kteří vykazují v oblasti matematicko – logického myšlení, verbální a osobnostně sociální vysokou úroveň, jsou diagnostikováni v PPP, i když jsou vyučujícími pro své znalosti, schopnosti a dovednosti vytipováni.

Od začátku školního roku 2022/2023 proto probíhá na naší škole pilotní program „**Duhové hodiny**“ pro třetí, čtvrté, páté a šesté ročníky, v českém jazyce a matematice, vždy jedna hodina týdně. Koncepce Duhových hodin je následující:

Duhová hodina je hodina rozvíjející aktivní a zvědavé žáky, kteří běžné učivo zvládají velmi rychle a potřebují více prostoru pro rozvoj dalších kompetencí. Základem zůstává výuka v kmenové třídě, kde si žák osvojí učivo. Jednou týdně si pak jiný vyučující vezme do jiné učebny vytipované žáky, ze všech tří tříd najednou.

V kmenové třídě děti učivo upevňují, v duhové třídě se děti věnují činnostem rozvíjející další kompetence a prohloubení učiva.

Výuka probíhá v souladu s RVP ZV. Jsou však použité jiné metody a formy práce, které kladou na děti vyšší nároky na samostatnost, kreativitu, rozvíjení kompetencí k učení, pracovní, komunikativní a k řešení problému. Děti také posouváme ve výstupech, více se soustředíme na aplikaci znalostí a na rozvoj logického myšlení, na řešení obtížnějších úloh. Žáci mají prostor k diskuzi, samostatné vyhledávání informací, pro určení vlastního postupu práce. Jsou vedeni k obhajobě vlastního řešení, k rozvoji kritického myšlení.

Základní východiska organizace procesu vzdělávání (nejen) nadaných žáků

- méně procvičování, umožnit postup dopředu (nabídnout alternativní obsah, prezentaci zajímavých souvislostí)
- náročnější výuka (analýza, syntéza, hodnocení)
- projektové a badatelské vyučování – samostatné vyhledávání informací, obhajoba řešení, práce ve skupině.
- nezávislost (samostatná práce – žáka však nenechat napospas)
- kreativní myšlení a divergentní úkoly (žák vyjadřuje vlastní produkt různými způsoby ztvárnění; kreslení, tvůrčí psaní, dramatizace; využití v matematice a fyzice – rýsování, modelování, konstrukce zajímavých předmětů)
- abstraktní úkoly → schopnost abstrahovat v časnějších vývojových obdobích → zájem o čísla a matematiku
- kontakt s intelektovými vrstevníky – dát prostor k setkávání s žáky obdobných zájmů → nadaní žáci bývají někdy osamělí, spojují se se staršími a dospělými
- zkušenostní učení – zvýrazňuje aktivní roli žáka (přenesení výsledků učení do praktického života, nadaní žáci profitují z naučeného, pokud vidí souvislost s realitou nebo návaznost na další studium)
- umožnit ranou specializaci v rámci výuky (hluboký zájem o některou vzdělávací oblast, vysoké schopnosti ve více oblastech – systematické směřování ke specializaci, výuka s odborníkem mimo školu, spolupráce s další vzdělávací institucí)

- opora o vlastní zájmy

Učitel tedy:

- Vytváří takové didaktické situace, které podporují aktivní interakce žáka s učivem;
- navozuje vhodné problémové situace;
- navozuje zkušenostní a činnostní orientaci vyučování;
- rozvíjí pojmové poznání žáků;
- adekvátně hodnotí žáky;
- co nejvíce prostoru poskytuje zkušenostní a činnostní orientaci výuky.

Další nabízené aktivity rozvíjející nadané a mimořádně nadané žáky:

Učitelé nad rámec výuky podporují ty, kteří disponují nějakým potenciálem v konkrétní oblasti. Škola také spolupracuje s Mensou ČR. Žáci jsou zapojováni do soutěží a olympiád jako je např. „Logická olympiáda“, „Pythagoriáda“. Tvořivost žáků je podporována účastí v soutěži „Řemeslo má zlaté dno“, „Technika má zlaté dno“, aj.

V rámci odpolední činnosti škola nabízí žákům zájmovou činnost se zaměřením na logické myšlení, tvořivost, sport.

Od roku 2022 patří naše škola do Krajské sítě podpory nadání.

[https://zapojevsechny.cz/nadani/mapa?region=Plze%25C5%2588sk%25C3%25BD%2520kr&groups=\[2\]&page=1](https://zapojevsechny.cz/nadani/mapa?region=Plze%25C5%2588sk%25C3%25BD%2520kr&groups=[2]&page=1)

Systém podpory nadání v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji postupně vzniká jako součást Systému podpory nadání a péče o nadané v ČR Krajská síť podpory nadání, která je koordinována úzkou skupinou partnerů tzv. Krajskou koordinační skupinou. (KKS) Krajskou koordinační skupinu tvoří zástupci Pedagogicko-psychologické poradny, České školní inspekce, Krajského úřadu PK, Západočeské univerzity, NIDV a zástupci MŠ a ZŠ.

Členové Krajské koordinační skupiny

Do krajské sítě postupně vstupují **školy, školská zařízení a organizace, které mají zájem a potenciál rozvíjet nadání u dětí, žáků a studentů.**

Jejím cílem je sdružovat a rozvíjet spolupráci se subjekty, které se podílejí na identifikaci a podpoře nadání. Dále získávat pro podporu nadání zdroje v rámci dotyčného kraje a usilovat o rozvoj aktivit pro nadané. Činnost krajské sítě podpory nadání je navázána na NIDV Plzeň.

Diagnostiku a konzultační činnost v oblasti nadání a talentu dětí, žáků a studentů poskytuje v Plzeňském kraji:

Mgr. Eliška Kloudová - tel: 377 468 146 email: eliska.kloudova@pepor-plzen.cz

Mgr. Václav Svoboda. - tel. 377 468 167 email: vaclav.svoboda@pepor-plzen.cz

Koordinátorka Krajské sítě podpory nadání Plzeňského kraje

Mgr. Helena Marie Adjal

Tipy pro rodiče nadaného žáka

Schopnosti a dovednosti nadaného dítěte je také vhodné rozvíjet **tvůrčí mimoškolní činností**.

<https://www.akademie-nadani.cz/>

<https://deti.mensa.cz/index.php?pg=spolupracujici-skoly&cid=50>

Odkazy pro další inspiraci:

www.nadanedeti.cz

www.talentovani.cz

www.centrumnadani.cz

www.deti.mensa.cz – v rubrice „TIPY PRO VÁS“ lze najít tipy na zajímavé knihy a hry pro nadané a zvědavé děti

www.talent-nadani.cz – v rubrice „TIPY“ poslouží jako inspirace článek Knihy pro nadané děti

Literatura k tématu:

Mudrák J.: Nadané děti a jejich rozvoj

Dočkal V.: Zaměřeno na talenty, aneb nadání má každý

Hříbková L.: Nadání a nadaní

Fořtíková J.: Talent a nadání – jejich rozvoj ve volném čase

Fořtík V., Fořtíková J.: Nadané dítě a rozvoj jeho schopností

Jurášková J.: Základy pedagogiky nadaných

Laznibatová J.: Nadané dieťa – jeho vývin, vzdelávanie a podporovanie

Campbell J. R.: Jak rozvíjet nadání vašich dětí

Sternberg R. J.: Úspěšná inteligence: jak rozvíjet praktickou a tvůrčí inteligenci